

מדינת יון
משרד הפנים

שם: אלכסנדר
 כינוי: אלכסנדר הגדול
 שם האב: פיליפוס
 ארץ מוצא: מוקדון
 למד אצל: אריסטו

ניצח את דריווש השלישי מלך פרס בשנת ג' תכ"ח (333 לפני הספירה)
 ענו על פי המפה בעמוד 69: האימפריה עליה שלט השתרעה
 מהודו במזרח ועד יון במערב
 וכללה שלוש יבשות שהן: אסיה, אירופה ואפריקה.
 ערים שנקראו על שמו: אלכסנדריה אלכסנדרופוליס

מדינת יון
משרד הפנים

מת בגיל: 33 סיבת המוות: מחלה

ענו ע"פ הסרטון:

יחס חייליו אליו חייליו העריצו אותו והיו מוכנים ללכת אחריו ולהילחם למענו באש ובמים.

ממה נבע יחס זה? אלכסנדר נקט כלפי חייליו יחס אבהי. הוא התעניין בשלומם והשתתף בצערם בכנות. הוא עודד אותם וחיזק את הכוחות החיוביים שבהם. אלכסנדר עורר בחייליו את תחושת השותפות וההכרה בכך שהם נלחמים למען מטרה נעלה.

לאור מה שכתבתם, מדוע לדעתכם, זכה אלכסנדר בכינוי "הגדול"? יתכן שהיה זה בזכות הישגיו הצבאיים ו/או בזכות אישיותו הנערצת. יתכן גם כי בשל שאיפתו למזג את כל התרבויות המקומיות וליצור תרבות חדשה ועליונה שתופץ בכל רחבי העולם.

כעת ננסה להבין מה מאפיין עיר הלניסטית על ידי מטלת צפייה. על התלמידים לענות תוך כדי הצפייה בסרטון על השאלות הבאות:

1. ציינו, על פי הסרטון, אלו אתרים ומבנים מאפיינים עיר הלניסטית.
2. מחלקו השני של הסרטון, אנו לומדים על מבנים חדשניים נוספים שהוקמו באלכסנדריה שבמצרים. ציינו שני מבנים וחשבו: מדוע אנשים רבים נמשכו לתרבות ההלניסטית?

[הקישור לסרטון.](#)

תשובות:

1. אתרים ומבנים: השוק (אגורה). תיאטרון, מקדש לאלים, סטואה (מבנה הכולל מעבר מקורה עם עמודים בציוד). מוסד נוסף שאפיין כל עיר הלניסטית (ואינו מוזכר בסרט) היה הגימנסיון.
  2. נמל, מגדלור, ספריה (שהייתה מעין מכון מחקר). אנשים נמשכו לתרבות זו משום שהיא פיתחה חידושים רבים מבחינה תרבותית וכלכלית. היא השקיעה בידע ובמחקר, בתרבות ובאומנות והביאה לצמיחת המסחר.
- כעת, נפנה את התלמידים לעמוד 71 בספר הלימוד ונבקש מהם לאתר סיבה נוספת לכך שהתרבות ההלניסטית משכה אנשים רבים:

תשובה: כל אדם היה יכול להצטרף לתרבות החדשה, ללא קשר למוצאו ולדתו ולהשתלב בקלות בחברה הסובבת.

עתה נבין מדוע תרבות זו, שחדרה את אתר לתוך יהודה, משכה אליה יהודים רבים: יהודי מן השורה היה יכול להגיע למעמד חברתי - כלכלי גבוה ללא הצורך להפנות עורף לדתו. היחס ליהודים היה כשווה בין שווים.

ובאמת, תקופה זו התאפיינה בשיתוף פעולה ויצירה משותפת בין התרבות היהודית להלניסטית. (בסרט הנפלא "אורות" ניתן לראות כיצד יווני וילד יהודי מנגנים יחד והצלילים ה"יהודיים" וה"יווניים" משתלבים יחדיו)

אולם, מכיוון שהשתלבות מלאה, והשגת זכויות אזרחיות מלאות היתה שמורה רק לבוגרי הגימנסיון (בו עסקו בספורט בעירום) היווה הדבר התמודדות לא פשוטה עבור יהודים רבים. מחד, הם לא הוכרחו להמיר את דתם ומאידך, אימוץ אורח החיים ההלניסטי בשלמותו, גרם להתרחקותם מהדת.

פעילות סיום:

על מנת ליצור שיח ודיון פורה בנושא התרבות ההלניסטית והשפעתה (ולמעשה, תרבות המערב) בו עסקנו גם בשיעור הקודם, ישנן שתי אפשרויות: (מומלץ להשתמש בשתייה!)

אפשרות א: כל תלמיד מקבל היגד (ראו להלן רשימת היגדים בסוף המערך) ועליו לומר איזו תרבות הוא מייצג - את התרבות היהודית או התרבות ההלניסטית.

לדוגמה:

היגד א: חשוב להתעמל ולעשות ספורט כדי לשמור על הבריאות. (תרבות יהודית)

היגד ב: חייבים להשקיע רבות בפיתוח הגוף והשרירים כי היופי והחוזק של הגוף הם הדברים הכי חשובים בחיים. (תרבות הלניסטית)

על ידי הפעלה זו, נחدد את ההבדלים בין התרבויות ונבין מה עמד במרכז כל אחת מהן.

אפשרות ב:

נצפה בסרטון נהדר - ["הקרב על היופי" מבית היוצר של 'אש התורה'](#)